comité des usagers de l'eau
comité van watergebruikers
.brussels

ADVIES

Ontwerpbeslissing van Brugel betreffende de afwijzing van het initiële tariefvoorstel van Vivaqua voor de reguleringsperiode 2027-2031

Aanvrager	BRUGEL
Aanvraag ontvangen op	18-09-26
Advies aangenomen door het Comité van Watergebruikers op	19-10-26

Comité van Watergebruikers
Bischoffsheimlaan 26 – 1000 Brussel
Tel. : 02 205 68 68 – info@rlbhg.brussels – www.brupartners.brussels/nl/raad-voor-het-leefmilieu

Vooraf

Op 18 september 2026 ontving het **Comité van Watergebruikers** (hierna "het Comité") van BRUGEL een adviesaanvraag over de ontwerpbeslissing betreffende het initiële tariefvoorstel van VIVAQUA voor de reguleringsperiode 2027-2031.

Overeenkomstig de ordonnantie van 20 oktober 2006 tot vaststelling van een kader voor het waterbeleid dienen de wateroperatoren hun tariefvoorstellen in bij BRUGEL, dat instaat voor de controle en goedkeuring ervan, na raadpleging van het Comité van Watergebruikers en van Brupartners. Het initiële tariefvoorstel, dat VIVAQUA op 18 juni 2026 heeft ingediend, voorziet in een gemiddelde tariefstijging van 3,20 % per jaar, d.i. ongeveer € 0,50 per persoon en per maand.

Na afloop van zijn analyse is BRUGEL van mening dat dit voorstel in zijn huidige vorm niet kan worden goedgekeurd en vraagt het met name aan VIVAQUA om de afstemming tussen de tarieven en de totale toegestane inkomsten te herzien, evenals de kostenverdeling tussen bevoorrading en sanering, het investeringstraject, bepaalde hypothesen met betrekking tot de beheersbare kosten en human resources, alsook de objectivering van verschillende projecten en de betrouwbaarheid van de gegevens die worden gebruikt om de vaste voorwaarden vast te stellen. BRUGEL vraagt tevens om de opstelling van een tarifair traject, o.a. met betrekking tot het aandeel van de vaste inkomsten, de tariefspanning tussen huishoudelijke en niet-huishoudelijke gebruikers en de situatie van gemengde gebouwen.

Intussen heeft VIVAQUA op 10 september 2026 een bijgewerkt tariefvoorstel ingediend waarin de opmerkingen van BRUGEL zijn verwerkt. Dit voorstel voorziet in een tariefstijging met 4,6 % per jaar voor 2027 en 2028, waarbij de jaren 2029 tot en met 2031 ter indicatie worden gepresenteerd. Dit komt neer op een gemiddelde stijging van ongeveer € 0,72 BTWI per persoon en per maand. Dit bijgewerkte voorstel wordt echter niet ter advies voorgelegd aan het Comité in het kader van deze raadpleging, aangezien deze formeel betrekking heeft op de ontwerpbeslissing over het initiële tariefvoorstel van 18 juni 2026.

In het kader van de raadpleging vraagt BRUGEL met name aan het Comité om zich uit te spreken over de ambitie van het investeringstraject van VIVAQUA, het niveau en de evolutie van de vaste inkomsten, de betrouwbaarheid van de tariefgegevens, de problematiek rond gemengde gebouwen, de wenselijkheid van een gewestelijke toelage ter dekking van oninbare vorderingen als gevolg van het verbod op het afsluiten van de waterbevoorrading, alsook over de door VIVAQUA gevraagde wetswijziging met betrekking tot haar actieperimeter wat betreft het rioolnetwerk.

Advies

1. Algemene beschouwingen

1.1 Timing van de raadpleging en methodologie

Het **Comité** neemt kennis van de ontwerpbeslissing van BRUGEL betreffende het initiële tariefvoorstel van VIVAQUA voor de reguleringsperiode 2027-2031. Het wijst er echter op dat het moeilijk is om zich uit te spreken over een tariefvoorstel dat inmiddels door VIVAQUA is bijgewerkt naar aanleiding van

de opmerkingen van BRUGEL. Aan het **Comité** wordt bijgevolg gevraagd om een advies uit te brengen over een voorstel dat in dit stadium niet meer overeenstemt met het door VIVAQUA overwogen tarieftraject.

Het **Comité** is van mening dat deze situatie de reikwijdte van zijn advies en de mogelijkheid voor zijn leden om de gevolgen van het tariefvoorstel, dat daadwerkelijk zal worden uitgevoerd, ten volle te beoordelen, fundamenteel beperkt.

Het **Comité** is dan ook van oordeel dat moet worden nagedacht over het tijdschema en de wijze waarop het Comité wordt geraadpleegd, zodat het in een geschikter stadium van de tariefprocedure kan tussenkomen. Het **Comité** is van mening dat daartoe een aanpassing van de tariefmethodologie en, indien nodig, van het in de ordonnantie voorziene kader zou kunnen worden overwogen.

Het **Comité** neemt niettemin nota van de verschillende punten waarover BRUGEL zijn standpunt wenst te kennen en formuleert de volgende opmerkingen.

1.2 Evolutie van de tariefstructuur

Het **Comité** neemt kennis van het verzoek van BRUGEL om zich uit te spreken over de evolutie van de tariefstructuur vóór 2032.

Het **Comité** besteedt bijzondere aandacht aan de evolutie van het vaste deel en de gevolgen ervan voor huishoudens met een laag waterverbruik. Het verzet zich dan ook tegen een verhoging van het vaste deel van de tarieven, wat tot gevolg zou hebben dat een groter deel van de tarieflast wordt afgewenteld op de huishoudens die weinig water verbruiken, waaronder met name huishoudens met een bescheiden inkomen en alleenstaanden.

Het **Comité** maakt zich ook zorgen over het cumulatief effect van de opeenvolgende tariefverhogingen: de stijging met 12,5 % in 2026 ten opzichte van 2025 (de vierde in vijf jaar) moet met name in perspectief worden geplaatst tegen de achtergrond van de aangekondigde nieuwe verhogingen en de vastgestelde mate van waterarmoede in het Brussels gewest, in de wetenschap dat 23,2 % van de Brusselse huishoudens volgens de laatste Barometer van de Koning Boudewijnstichting[1] in 2024 te maken had met waterarmoede. Het **Comité** vraagt zich af of deze evolutie inmiddels structureel van aard is en welke gevolgen dit heeft voor de gebruikers.

Wat betreft de evolutie van de tariefstructuur tegen 2032, vraagt het **Comité** dat de verschillende overwogen scenario's met de grootste voorzichtigheid worden onderzocht. Het acht het van essentieel belang dat een eventuele hervorming niet leidt tot een vergroting van de ongelijkheden tussen categorieën van gebruikers, noch tot een extra tarieflast voor de meest kwetsbare huishoudens. Meer in het algemeen dringt het **Comité** erop aan dat elke wijziging van de tariefstructuur gebaseerd is op betrouwbare gegevens en dat de verdeeleffecten ervan en de impact op de verschillende categorieën van gebruikers aan een grondige analyse worden onderworpen.

Bovendien is het **Comité** van mening dat de evolutie van de tarieven aanleiding moet geven tot een bredere discussie over de financieringswijzen van de watersector en over de verdeling van de kosten tussen de gebruikers en de andere betrokken partijen. De stijgende kosten in verband met de watercyclus, de waterbevoorrading en sanering mogen niet uitsluitend ten laste komen van de gebruikers. Volgens een uiterst voorzichtige schatting zou ten minste 20 % van de waterprijs geen deel

[1] Barometer Waterarmoede - Analyse en interpretatie van de resultaten voor 2021-2024 | Koning Boudewijnstichting

mogen uitmaken van de waterfactuur van de consumenten[2]. De helft van het afvalwater bestaat immers uit regenwater en rioolvreemd water dat geen verband houdt met het waterverbruik van de Brusselse gebruikers. Volgens het beginsel van de reële kost zou een deel van de kosten voor de zuivering van afvalwater bijgevolg moeten worden geschrapt uit de factuur die door de huishoudens wordt betaald.

In dit verband wijst het **Comité** erop dat Richtlijn (EU) 2024/3019 voorziet in een uitgebreide producentenverantwoordelijkheid die ten minste 80 % van de kosten van de quaternaire zuivering van afvalwater dekt. Het vraagt aan de bevoegde overheden om de uitvoering van deze uitgebreide producentenverantwoordelijkheid op te nemen in een bredere discussie over de financiering van de watersector, met name om de mogelijkheid te onderzoeken om dit minimumbijdrageniveau te overschrijden en - op termijn - dergelijke mechanismen uit te breiden naar andere stoffen of producten die aanzienlijke kosten inzake de zuivering van afvalwater meebrengen.

Dit denkproces zou zich ook moeten richten op de dekking van de kosten voor het beheer van regenwater, met name wanneer grote ondoordringbare oppervlakken, zoals parkeerterreinen of commerciële terreinen, grote hoeveelheden schoon water genereren die naar de saneringsnetwerken worden afgevoerd. Het **Comité** is van mening dat een dergelijke aanpak moet toelaten om het beginsel van “de vervuiler betaalt” beter toe te passen en de doorberekening aan de gebruikers te beperken van kosten die niet uitsluitend verband houden met hun waterverbruik.

Tot slot beveelt het **Comité** aan dat het Brussels gewest een jaarlijkse toelage aan VIVAQUA zou uitkeren. Als dienst van algemeen nut zouden de activiteiten van VIVAQUA immers ook door de samenleving moeten worden gefinancierd op basis van ieders draagkracht, en niet uitsluitend mogen berusten op de verbruiksrekening van de gebruikers en het aangaan van schulden.

1.3 Investeringstraject

Het **Comité** neemt akte van het verzoek van BRUGEL om zich uit te spreken over de ambities van VIVAQUA wat betreft investeringen in het rioolnetwerk. Het **Comité** is van mening dat deze kwestie neerkomt op een afweging tussen de handhaving van een investeringsniveau waarmee de financiële schuldenlast van VIVAQUA binnen de perken kan worden gehouden, en het versnellen van de vernieuwing van de infrastructuur teneinde beter rekening te houden met de levensduur en de verouderde toestand ervan, waarbij deze laatste optie waarschijnlijk zal leiden tot een toename van de schuldenlast van VIVAQUA en, bijgevolg, tot snellere tariefverhogingen.

Deze realiteit brengt het **Comité** ertoe om de voorkeur te geven aan een beperking van de schuldenlast van VIVAQUA, om opeenvolgende tariefverhogingen zoveel mogelijk te beperken. Een extra schuldenlast leidt immers tot een stijging van de rentelasten die moet worden gefinancierd door tariefverhogingen en die op termijn de investeringscapaciteit van VIVAQUA kan verminderen.

[2] https://journals.openedition.org/brussels/7065

2. Bijzondere beschouwingen

2.1 Oninbare vorderingen

Het **Comité** neemt kennis van het verzoek van BRUGEL om zich uit te spreken over de wenselijkheid van een gewestelijke toelage om een deel van de oninbare vorderingen te dekken die met name voortvloeien uit het verbod op het afsluiten van de waterbevoorrading.

In dit opzicht is het **Comité** van mening dat het verband tussen dit verbod en de omvang van de oninbare vorderingen niet is aangetoond. De moeilijkheden, die sommige huishoudens ondervinden bij het betalen van hun waterrekeningen, moeten immers in een bredere context worden gezien, namelijk deze van de kwetsbare situatie waarin een aanzienlijk deel van de Brusselse bevolking verkeert: een kwart beschikt slechts over een inkomen dat onder de armoededrempel ligt. Gemiddeld blijft er voor de huishoudens in de meest kwetsbare situaties na betaling van de huur en de lasten slechts 9 euro per persoon en per dag over om in de andere essentiële behoeften te voorzien, zoals voedsel, vervoer of gezondheidzorg[3]. In deze context mogen de moeilijkheden bij het betalen van de waterrekeningen niet uitsluitend worden bekeken vanuit het oogpunt van het vermogen of bereidheid om te betalen. Voor sommige huishoudens vloeien deze moeilijkheden voort uit zeer dwingende budgettaire keuzes, waardoor zij gedwongen worden om te kiezen tussen verschillende basisbehoeften.

Om het aantal oninbare vorderingen te verminderen, beveelt het **Comité** aan om de sociale tussenkomst automatisch in mindering te brengen van de VIVAQUA-facturen. Deze maatregel, waarin de huidige wetgeving voorziet, zou ervoor zorgen dat er beter gebruik wordt gemaakt van de rechten en dat het aantal oninbare vorderingen daalt.

*

* *

[3] https://www.vivalis.brussels/sites/default/files/2024-03/Welzijnsbarometer-2023-NL.pdf